

‘Migrantenouders worstelen hoe ze enerzijds kinderen kunnen binden aan eigen culturele waarden en normen en ze anderzijds voldoende kunnen loslaten opdat ze hun weg vinden in de Nederlandse maatschappij’

Yasmin Seddiki van FORUM

Ouderparticipatie helpt talenten zichtbaar maken

Echt in gesprek

Veel docenten vinden participerende ouders misschien lastig, maar ouderparticipatie kan echt verschil maken voor leerprestaties, gedrag en studiekeuze. Dat ervaren scholen. Dit geldt zeker ook voor migrantenouders. “Als je elkaar dan kunt versterken als ouders en docenten,” zegt Yasmin Seddiki van FORUM, “is het een enorm succes.”

TEKST: TON VAN DEN BORN | FOTOGRAFIE: MARION KLERKEN EN TON VAN DEN BORN

“Elke ouder is betrokken”, beginnen Yasmin Seddiki en Lisette Massink, beleidsmedewerkers bij Forum, instituut voor multiculturele vraagstukken in Utrecht. Dat spreekt vanzelf. Als ouder praten ze ook uit eigen ervaring. “Die betrokkenheid houdt niet op als ze verder in de studie komen,” zegt Yasmin. Zij is projectleider binnen Forum voor Kies Kleur in Groen. En ze is trots op de kleurrijke brochure ‘Ouders en groen onderwijs’, een pas uitgekomen Forum-publicatie met ‘bouwstenen’ opdat docenten, met name mentoren, aan meer betrokkenheid van ouders en een daaruit voortvloeiende participatie kunnen werken.

Misschien is betrokkenheid voor migrantenouders nog vanzelfsprekender dan voor autochtone ouders, denkt Yasmin. “Onderwijs is voor hen de sleutel naar een succesvolle toekomst, maar ze kennen het onderwijssysteem hier vaak niet goed genoeg. Het is ook ingewikkeld.” Ze weten bijvoorbeeld niet wat groen onderwijs is, wat de mogelijkheden zijn en de perspectieven op de arbeidsmarkt. Andersom is voor groen onderwijs kleur nog vrij nieuw. Scholen vragen zich af: hoe ga je daarmee om? En welke rol kunnen ouders spelen?

Een schoolcultuur waarbij ouders meer zichtbaar zijn op die school is een doel voor Forum. “Al heel lang”, zegt Yasmin. “Het is zo jammer dat de basis die in het basisonderwijs aan ouderbetrokkenheid wordt gelegd, wegsmelt in het voortgezet onderwijs.” “Zo’n brochure is niet voldoende”, voegt Lisette eraan toe. “Maar het geeft wel inzicht en Forum kan scholen verder helpen.”

Enorm verschil

De motieven om aan ouderparticipatie te werken, zijn niet veranderd: met name leerprestaties verbeteren en schooluitval beperken. “De moeilijke momenten zijn bijvoorbeeld de overstap van onder- naar bovenbouw, een nieuwe mentor of zoeken van een stageplek”, legt Lisette uit. “Dan kan een leerling tegen muren oplopen.”

“Omgang met pubers is lastig voor alle ouders, maar misschien nog wel meer voor migrantenouders. Want zij worstelen met de vraag hoe ze enerzijds kinderen kunnen binden aan eigen culturele waarden en normen en ze anderzijds voldoende kunnen loslaten opdat ze hun weg vinden in de Nederlandse maatschappij.”

“De school verwacht van hen dat ouders de nodige ondersteuning geven,” vervolgt Lisette, “maar het maakt een enorm verschil of je zelf die school hebt gedaan en zaken op school goed in perspectief kunt plaatsen. Veel ouders komen niet verder dan: maak je huiswerk en doe je best. Maar je kunt kinderen ook heel goed steunen door bijvoorbeeld te vragen: leg het me eens uit, hoe zit dat dan? Ouders tonen zo hun belangstelling en kinderen kunnen het huiswerk nog eens verwerken.”

“Scholen oordelen vaak te snel dat ouders niet betrokken zijn”, zegt Yasmin. “Bijvoorbeeld als migrantenouders niet op de ouderavond komen of de vaak digitale informatie missen. We vragen ons ook af of >>

'Begin met contact opbouwen als alles goed gaat'

digitaal informeren wel de manier is om hen te bereiken." Scholen moeten meer investeren in ouderbetrokkenheid, benadrukt ze. "Als je ziet wat het oplevert: niet alleen voor schoolprestaties, maar ook voor vermijding van risicogedrag en keuze van studie en beroep. Het helpt om talenten van de kinderen naar boven te halen."

Als vreemden

Locatie Linneaus van Wellantcollege, een vmbo-school in Amsterdam, heel gekleurd, wilde graag de ouderbetrokkenheid vergroten en riep de hulp van Forum in. Die organiseerde in mei en juni 2012 rondtafelbijeenkomsten met ouders, docenten,

leerlingen en directie. "Al die partijen streven hetzelfde na, namelijk succes op school, maar dat lukt niet altijd. Hoe kan het beter? We hebben een analyse gemaakt van knelpunten en kansen", zegt Yasmin. "En dat teruggekoppeld naar de school."

In het algemeen zie je vaak dat docenten verschillende visies hebben op contact met en participatie van de ouders. Een grote afstand tussen school en ouders is echter altijd lastig, legt ze uit. "Ouders kiezen dan vanzelf de positie van het kind tegen de school. Maar als je op de hoogte bent van de afspraken die de school met leerlingen maakt, is er minder

kans dat kinderen misbruik maken van je onwetendheid. Ik had bijvoorbeeld de afspraak dat ik een sms'je kreeg als mijn kind om 8 uur niet op school was."

"Vaak is er pas contact met de ouders als er problemen zijn. Ouders en ook de kinderen denken: als de school met de ouders gaat praten, is er iets mis. Maar", zegt Lisette, "kinderen willen ook graag laten zien als ze iets gepresteerd hebben of een mooi project hebben gedaan. Als je begint met contact opbouwen als alles goed gaat, dan kun je een probleem later veel beter bespreken. Dan praat je niet meer als vreemden."

Partnerschap school en ouders

Het ministerie van Onderwijs investeert in ouderparticipatie. Over de invulling daarvan wordt nog gesproken. Ze willen in elk geval partnerschap tussen de school en ouders stimuleren. Dat partnerschap definiëren ze vanuit ouders die de leerontwikkeling van hun kind op school volgen en ondersteunen, en vanuit de school die ouders inzicht geeft in de schoolvorderingen en de ontwikkeling van het kind. 'Ouders hebben een belangrijke invloed op de houding van het kind ten opzichte van leren', stelt OCW. 'Niet alleen in de voorschoolse periode maar gedurende de hele schooltijd.' Onderzoek ondersteunt dit. Niet alleen bij kinderen in basisonderwijs of in het voortgezet onderwijs spelen ouders een grote rol, maar volgens onderzoek van ebo (expertisecentrum beroepsonderwijs) in 2011 ook bij mbo'ers.

Vijf stellingen uit 'Ouders en groen onderwijs'

1. Als ouders zich betrokken tonen bij het onderwijs aan hun kind, heeft dat een positief effect op leerprestaties, gedrag en werkhouding. Dat geldt voor alle gezinnen – ongeacht sociaaleconomische status, opleidingsniveau en etnische achtergrond – en voor leerlingen van alle leeftijden.
2. Vmbo-leerlingen uit migrantengezinnen krijgen veel minder vaak informatie over vervolgoopleidingen van hun ouders dan vmbo'ers van Nederlandse afkomst. (V)mbo-leerlingen gaan langer door met hun studie als hun ouders veel met hen over de opleiding discussiëren.

3. Betrokkenheid tonen kan door schoolprestaties te volgen, huiswerk te ondersteunen, mee te denken bij studie- en beroepskeuze, stages actief volgen en erover meedenken en samen met school te werken aan sociale competenties en een vroegtijdige aanpak van spijbelen en ander mogelijk risicogedrag.
4. Voor jongeren is er een spanningsveld tussen betrokkenheid van ouders en wat zij ervaren als bemoeizucht. Ouders moeten een balans zien te vinden tussen de behoefte aan zelfstandigheid van hun kind en het belang om op de hoogte te blijven van diens schoolleven.
5. Ouders zijn eerder geneigd mee te doen aan schoolactiviteiten en in het schoolleven van hun kinderen te investeren als de school hen vaker persoonlijk benadert en beter kent.

De brochure is te vinden op de site van Kies Kleur in Groen en FORUM www.forum.nl.

Lisette Massink

Drempel

“Scholen hebben de neiging om nogal eenzijdig te informeren. Maar ouders, zeker ook migrantenouders willen in gesprek, ze willen vragen stellen, ze willen persoonlijk contact in plaats van een hoop informatie over zich heen. Ons advies: sluit aan bij de belevingswereld van deze mensen. Of stap naar ze toe en zeg: ik vind u wel een goede kandidaat voor de ouderraad. Ga er niet bij voorbaat van uit dat ze dat niet willen.”

“De school, of een docent, zegt vaak: het is niet mijn verantwoordelijkheid. En ja, docenten vinden ouders soms maar lastig. Ze onderschatten de mogelijkheden en de inbreng. Ze moeten even een drempel over”, bevestigt Lisette. “Want in het begin vraagt het wel een investering om ouders te betrekken en echt in gesprek te gaan. Een persoonlijk gesprek is voor ouders altijd het interessants. Ze moeten ook groepsinformatie kunnen relateren aan hun eigen kinderen. Het is makkelijk om informatie te geven, maar veel lastiger om een dialoog te voeren. Scholen zien soms niet wat het allemaal oplevert en staren zich blind op die investering.”

Bij migranten hebben ouders meer invloed op studie- en beroepskeuze dan bij autochtone ouders, denken beiden. “Ze hebben bijvoorbeeld sterke ideeën over wat een goede opleiding is en dat een meisje geen techniek of groen kan doen. Als ze roepen: dat is niks, houdt het snel op. Maar het beeld dat ze hebben, is vaak beperkt. En beroepsoriëntatie op school richt zich voornamelijk op kinderen. Echt, er is nog veel te winnen.” ■

column

kaka-iigee

Esther is programmamanager van Kies Kleur in Groen en woont in Wageningen.

Dresscode

Het whatsappje komt op donderdagavond binnen, mijn mobiel geeft haar bekende vogelfluitje. ‘Ga je morgen mee naar Tannet, besloten feest’. Ik veer meteen op. Tannet, dat is een netwerkorganisatie van ons soort mensen, maar dan op zijn Turks. Hoger opgeleide professionals van Turkse komaf die elkaar opzoeken in ontspanning met een zakelijk tintje. Heel fijn netwerk voor mij. En gezellig, ik zie zeker bekenden. ‘Besloten feest’ betekent dat je er alleen op uitnodiging binnenkomt en die heb ik dus net gekregen.

Tevreden inspecteer ik mijn klerenkast, die inmiddels tot op de tanden bewapend is voor dit soort feestjes. Een mens is namelijk nogal snel under-dressed naast alle bloedmooie Turkse vrouwen die altijd tot in de puntjes gekleed en opgemaakt zijn. Zijden bloes, wollen kokerrok, hakken in de kleur van mijn bloes, ik hang het maar vast klaar. Ik weet wat er gebeurt als ik me niet uitsloof qua kleding: het contact komt moeilijk op gang, vrouwen kijken me meewarig aan, het blijft bij een beleefd praatje. Het is niet dat ze het me kwalijk zullen nemen, het is gewoon dat ze niet zullen begrijpen dat ik er zo wil bijlopen op een feest. Het scheidt een afstand.

Van alle ongeschreven cultuurcodes die mensen uitwisselen, is kleding de meest in het oog springende. Er zijn er nog veel meer natuurlijk, als het om de cultuurcodes van Turkse Nederlanders gaat ken ik de meeste wel. Ik pas ze toe en blijf tegelijk mezelf. Een gouden combinatie. Vaak ervaren Turkse Nederlanders me hierdoor al snel als vertrouwd en dichtbij. Ontstaat er direct een heel persoonlijk contact tussen mij en de ander. Interculturele omgangsvormen zijn alleen maar sleutels op de poorten van het echt ontmoeten.

Dat bedenk ik nou allemaal, terwijl ik mijn kleding uitzoek. En dat het goed is dat ik geen kleding meer hoeft te kopen, want ik zie in mijn agenda op vrijdag nog hoogstens 45 minuten vrije tijd om langs een winkel te gaan. Ik hoor weer een vogelfluitje: ‘O ja, dresscode is jaren 20-stijl. Succes.’

Esther Wouters